

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету економіки і управління
 Бондаренко М.І.
 (підпис)
 "31" серпня 2020 р.

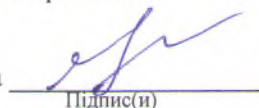
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління витратами, прибутком та інноваціями на основі концепції маржинального доходу

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування
 Спеціальність 075 – Маркетинг
 Рівень вищої освіти – Третій (доктор філософії)
 Освітньо-професійна програма – Маркетинг
 Обсяг дисципліни – 6 кредитів ЄКТС, Шифр дисципліни – ДФППП01
 Мова навчання – українська
 Статус дисципліни: обов'язкова (дисципліни поглибленої професійної підготовки)
 Факультет – Економіки і управління
 Кафедра – Маркетингу і торговельного підприємництва

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота здобувача	Самостійна робота, в т.ч. ІР	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	1	2	6	180	68	34		34		112	-			+
З	1	2	6	180	16	8		8		164	-			+

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії зі спеціальності 075 «Маркетинг»

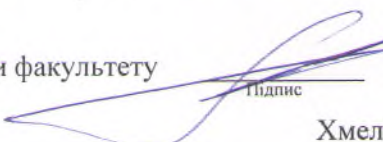
Програма складена
 Підпис(и)

д.е.н, проф. О.О. Орлов
 Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище викладача(ів)

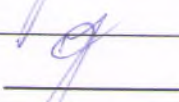

Схвалена на засіданні кафедри маркетингу і торговельного підприємництва
 (назва кафедри)

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р. Зав. кафедри С.В. Ковальчук
 Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена Вченою радою факультету економіки і управління

Голова Вченої ради факультету Підпис
 Бондаренко М.І.
 Ініціали, прізвище
 Хмельницький 2020

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри маркетингу і торговельного підприємництва	Факультет економіки і управління		С.В. Ковальчук
Гарант освітньо-наукової програми	Факультет економіки і управління		С.В. Ковальчук
Зав. аспірантури та докторантури			В.І.Петяк

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Управління витратами, прибутком та інноваціями на основі концепції маржинального доходу» є обов'язковою дисципліною поглибленої професійної підготовки і займає одне з провідних місць у підготовці фахівців освітнього рівня РНд за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії зі спеціальності 075 «Маркетинг».

Пререквізити - вихідна.

Кореквізити - Стратегічний маркетинг-менеджмент, Асистентська педагогічна практика.

Відповідно до освітньої програми із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері маркетингу, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у теорії і практиці сучасного маркетингу та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з маркетингу та суміжних галузей. Здатність критичного переосмислення сучасної теорії, методології та практики маркетингу для проведення власних оригінальних наукових досліджень.

програми результати навчання: Мати передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій. Демонструвати системність наукового світогляду і здатність інтерпретувати сучасні теорії та концепції маркетингу, в тому числі на межі предметних галузей, з метою отримання нових теоретичних і прикладних результатів.

Мета дисципліни. Отримання аспірантами необхідних теоретичних і практичних знань щодо використання маржинального прибутку та похідних від нього показників в економічних розрахунках..

Предмет дисципліни. Теорія і практика впровадження в управління ринкових інструментів.

Завдання дисципліни. Формування у здобувачів системи спеціальних знань у взаємозв'язках економічних розрахунків витрат, прибутку, цін, оцінки економічної ефективності інновацій з розподілом постійних витрат пропорційно маржинальному прибутку.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення навчальної дисципліни, має: **показати** передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій; **демонструвати** системність наукового світогляду і здатність інтерпретувати сучасні теорії та концепції маркетингу, в тому числі на межі предметних галузей, з метою отримання нових теоретичних і прикладних результатів; досконало **володіти** професійною термінологією маржинального підходу для застосування її у сфері маркетингу; **застосовувати** знання для розрахунку беззбитковості, ціноутворення на нову продукцію; **знати** методи і інструменти оцінки ефективності інноваційних проектів; **аналізувати і прогнозувати** прибутки і рентабельність за видами продукції на основі маржинального підходу; **розробляти** систему гнучкого управління витратами, прибутком і **формувати** ціни на антивитратній основі; **оцінювати** вплив інновацій на економічні показники роботи організації.

**4. Структура залікових кредитів дисципліни
(денної форми навчання)**

Назва теми	Кількість годин, відведених на:			
	Лекції	Практичні заняття	Лабораторна робота	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Маржинальний прибуток та управління витратами та прибутком				
Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат	4	4		16
Тема 2. Розподіл остійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток»	6	6		18
Тема 3. Система управління витратами та прибутком	6	6		18
Змістовий модуль 2. Маржинальний прибуток та оцінка інноваційних проектів				
Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення	6	6		20
Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів	6	6		20
Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки	6	6		20
Разом за 1 семестр	34	34		112

Структура залікових кредитів дисципліни (заочної форми навчання)

Назва теми	Кількість годин, відведених на:			
	Лекції	Лабораторна робота	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Маржинальний прибуток та управління витратами та прибутком				
Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат	2		2	46
Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток»				
Тема 3. Система управління витратами та прибутком	2		2	24
Змістовий модуль 2. Маржинальний прибуток та оцінка інноваційних проектів				
Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення	2		2	36
Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів	2		2	58
Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки				
Разом за 1 семестр	8		8	164

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	2	3
<i>Змістовий модуль 1. Маржинальний прибуток та управління витратами і прибутком</i>		
1	Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат Діюча теорія та практика розподілу постійних витрат. Приклади із практики заводів. Література:[4, с.45-49; 7, с.15-20]	2
2	Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат Погляди вчених на проблему розподілу постійних витрат Література [8, с.56-57; 1, с.97-102].	2
3	Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» (CVP). З якою ціллю необхідно розрахувати повну собівартість продукту. Література: [1, с.9-15; 25, с.116-120]	2
4	Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» (CVP). Метод ABC. Міфи та реальність. Література: [1, с.103-114; 10, с.7-17]	2
5	Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» (CVP). Основні вимоги до методу розподілу постійних витрат. Система CVP та її обмеженість.Розподіл постійних витрат пропорційно маржинальному прибутку. Література: [1, с. 9-15; 10, с.9-15; 21, с.7-13].	2
6	Тема 3. Комплексна система управління витратами та прибутком Процес і схема гнучкого управління витратами і прибутком Література:[1, с.115-134; 18, с.72-94; 15 с.151-174]	2
7	Тема 3. Комплексна система управління витратами та прибутком Сила впливу операційного важеля і методи його розрахунку Література: [1, с.15-31]	2
8	Тема 3. Комплексна система управління витратами та прибутком Матриця БКГ та аналіз асортименту продукції з позиції маржинального підходу. Література [9, с. 7-14; 26, с. 71-76].	2
<i>Змістовий модуль 2. Маржинальний прибуток, ціноутворення на нову продукцію і оцінка інноваційних та інвестиційних проектів</i>		
9	Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення. Два напрямлення ціноутворення на нову продукцію. Література:[13, с.14-27; 14, с.37-49; 17, с.50-60; 26, с.34-36]	2
10	Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення Практика обґрунтування цін на нові машини та обладнання на підприємствах України. Література: [27, с.7-13]	2
11	Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення Нижня межа ціни – база установлення цін на нові машини. Література [18, с. 78-109; 19, с.69-79].	2

12	Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів Методи дисконтування оцінки інноваційних проектів. Проблеми їх реалізації на практиці. Вимоги до оцінки інноваційних проектів. Література: [1, с.50-53; 19, с.616-625]	2
13	Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів Використання маржинального прибутку при оцінці ефективності інноваційних проектів. Література:[26, с.149-157; 28, с.30-32]	2
14	Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів Вплив створення нової продукції на економіку підприємства. Література [27, с. 7-12; 26,с.113-152].	2
15	Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки і технології Критерії і показники оцінки ефективності нової техніки. Методи оцінки інвестиційних проектів запропонованих у економічній літературі. Література:[6, с.211-215; 20, с.616-625]	2
16	Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки і технології Проблеми реальної оцінки інвестиційних проектів. Спрощені методи оцінки ефективності впровадження нової техніки. Література:[20, с.119-137]	2
17	Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки і технології Оцінки впливу впровадження нової техніки на економіку підприємства. Література:[26, с.157-167; 27, с.7-11]	2
Разом за 1 семестр		34

Перелік оглядових лекцій для здобувачів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	2	3
<i>Змістовий модуль I. Маржинальний прибуток та управління витратами і прибутком</i>		
1, 2	Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат Діюча теорія та практика розподілу постійних витрат. Приклади із практики заводів. Погляди вчених на проблему розподілу постійних витрат Література [4, с.45-49; 7, с.15-20; 8, с.56-57; 1, с.97-102]. Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» Метод АВС. Міфи та реальність. Основні вимоги до методу розподілу постійних витрат. Система СVP та її обмеженість. Розподіл постійних витрат пропорційно маржинальному прибутку. Література [1, с.9-15; 25, с.116-120; 1, с.103-114; 10, с.7-17; 1, с. 9-15; 10, с.9-15; 21, с.7-13].	2
3	Тема 3. Система управління витратами та прибутком Комплексна система управління витратами та прибутком Процес і схема гнучкого управління витратами та прибутком при калькулюванні в одному документі. Матриця БКГ та аналіз асортименту продукції з позиції маржинального підходу. Література [1, с.115-134; 18, с.72-94; 15 с.151-174; 9, с. 7-14; 17, с. 115-129; 1, с.15-31].	2

Змістовий модуль 2. Маржинальний прибуток, ціноутворення на нову продукцію і оцінка інноваційних та інвестиційних проектів		
4	<p>Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення Два напрямлення ціноутворення на нову продукцію. Практика обґрунтування цін на нові машини та обладнання на підприємствах України. Економічна ефективність та облік корисного ефекту при розрахунку верхньої межі ціни на нові машини. Нижня межа ціни – база установлення цін на нові машини. Лімітна ціна та обґрунтування продажною ціни на нові машини. Література [13, с.14-27; 14, с.37-49; 17, с.50-60; 26, с.34-36; 18, с. 78-109; 19, с.69-79].</p>	2
5,6	<p>Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів Проблеми оцінки інноваційних проектів Методи дисконтування оцінки інноваційних проектів. Проблеми їх реалізації на практиці. Вимоги до оцінки інноваційних проектів. Використання маржинального прибутку при оцінці ефективності інноваційних проектів. Вплив створення нової продукції на економіку підприємства. Література [1, с.50-53; 19, с.616-625; 17, с. 50-60; 26, с.149-157; 28, с.30-32 21, с.113-152].</p> <p>Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки Критерії і показники оцінки ефективності нової техніки. Методи оцінки інвестиційних проектів запропонованих у економічній літературі. Проблеми реальної оцінки інвестиційних проектів. Спрощені методи оцінки ефективності впровадження нової техніки. Оцінки впливу впровадження нової техніки на економіку підприємства. Література [6, с.211-215; 20, с.616-625; 20, с.119-137; 26, с.157-167; 27, с.7-11].</p>	2
Разом за 1 семестр		8

5.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для здобувачів денної форми навчання

Номер п/п	Тема практичного (зміст) заняття	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1. Маржинальний прибуток та управління витратами і прибутком		
1	<p>Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат <i>Семінарське заняття</i> Діюча теорія та практика розподілу постійних витрат. Приклади із практики заводів. Література [4, с.45-49; 7, с.15-20].</p>	2
2	<p>Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат <i>Семінарське заняття.</i> Погляди вчених на проблему розподілу постійних витрат Література [8, с.56-57; 1, с.97-102].</p>	2
3	<p>Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» (CVP). <i>Практичне заняття.</i> З якою ціллю необхідно розрахувати повну собівартість продукту. Література [1, с.9-15; 25, с.116-120].</p>	2
4	<p>Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» (CVP). <i>Семінарське заняття</i> Метод ABC. Міфи та реальність. Література [1, с.103-114; 10, с.7-17].</p>	2
5	<p>Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» (CVP).</p>	2

	<p><i>Практичне заняття</i></p> <p>Основні вимоги до методу розподілу постійних витрат. Система CVP та її обмеженість. Розподіл постійних витрат пропорційно маржинальному прибутку.</p> <p>Література [1, с. 9-15; 10, с.9-15; 21, с.7-13].</p>	
6	<p>Тема 3. Комплексна система управління витратами та прибутком</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>Процес і схема гнучкого управління витратами і прибутком</p> <p>Література:[1, с.115-134; 18, с.72-94; 15 с.151-174]</p>	2
7	<p>Тема 3. Комплексна система управління витратами та прибутком</p> <p><i>Практичне заняття</i></p> <p>Сила впливу операційного важеля і методи його розрахунку</p> <p>Література: [1, с.15-31]</p>	2
8	<p>Тема 3. Комплексна система управління витратами та прибутком</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>Матриця БКГ та аналіз асортименту продукції з позиції маржинального підходу.</p> <p>Література [9, с. 7-14; 26, с. 71-76].</p>	2
<p><i>Змістовий модуль 2. Маржинальний прибуток, ціноутворення на нову продукцію і оцінка інноваційних та інвестиційних проектів</i></p>		
9	<p>Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення.</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>Два напрямлення ціноутворення на нову продукцію.</p> <p>Література:[13, с.14-27; 14, с.37-49; 17, с.50-60; 26, с.34-36]</p>	2
10	<p>Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення</p> <p><i>Практичне заняття</i></p> <p>Практика обґрунтування цін на нові машини та обладнання на підприємствах України.</p> <p>Література: [27, с.7-13]</p>	2
11	<p>Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення</p> <p><i>Практичне заняття</i></p> <p>Нижня межа ціни – база установлення цін на нові машини.</p> <p>Література [18, с. 78-109; 19, с.69-79].</p>	2
12	<p>Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>Методи дисконтування оцінки інноваційних проектів. Проблеми їх реалізації на практиці. Вимоги до оцінки інноваційних проектів.</p> <p>Література: [1, с.50-53; 19, с.616-625]</p>	2
13	<p>Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів</p> <p><i>Практичне заняття</i></p> <p>Використання маржинального прибутку при оцінці ефективності інноваційних проектів.</p> <p>Література:[26, с.149-157; 28, с.30-32]</p>	2
14	<p>Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проектів</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>Вплив створення нової продукції на економіку підприємства.</p> <p>Література [27, с. 7-12; 26,с.113-152].</p>	2
15	<p>Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки і технології</p> <p><i>Семінарське заняття</i></p> <p>Критерії і показники оцінки ефективності нової техніки. Методи оцінки інвестиційних проектів запропонованих у економічній літературі.</p> <p>Література:[6, с.211-215; 20, с.616-625]</p>	2

16	Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки і технології <i>Практичне заняття</i> Проблеми реальної оцінки інвестиційних проектів. Спрощені методи оцінки ефективності впровадження нової техніки. Література:[20, с.119-137]	2
17	Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки і технології <i>Практичне заняття</i> Оцінки впливу впровадження нової техніки на економіку підприємства. Література [26, с.157-167; 27, с.7-11].	2
Разом за 1 семестр		34

Перелік практичних занять для здобувачів заочної форми навчання

Номер п/п	Тема практичного (зміст) заняття	Кількість годин
1	2	3
<i>Змістовий модуль 1. Маржинальний прибуток та управління витратами і прибутком</i>		
1, 2	Тема 1. Проблеми розподілу постійних витрат Діюча теорія та практика розподілу постійних витрат. Приклади із практики заводів. Погляди вчених на проблему розподілу постійних витрат Література [4, с.45-49; 7, с.15-20; 17, с.87-103]. Тема 2. Розподіл постійних витрат в системі «витрати-обсяг-прибуток» Метод ABC. Міфи та реальність. Основні вимоги до методу розподілу постійних витрат. Система CVP та її обмеженість. Розподіл постійних витрат пропорційно маржинальному прибутку. Література [17, с. 115-127; 17, с.103-115; 7, с.15-20].	2
3	Тема 3. Система управління витратами та прибутком Комплексна система управління витратами та прибутком Процес і схема гнучкого управління витратами та прибутком при калькулюванні в одному документі. Матриця БКГ та аналіз асортименту продукції з позиції маржинального підходу. Література [9, с. 7-14; 17, с. 115-129].	2
<i>Змістовий модуль 2. Маржинальний прибуток, ціноутворення на нову продукцію і оцінка інноваційних та інвестиційних проектів</i>		
4	Тема 4. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення Два напрямлення ціноутворення на нову продукцію. Практика обґрунтування цін на нові машини та обладнання на підприємствах України. Економічна ефективність та облік корисного ефекту при розрахунку верхньої межі ціни на нові машини. Нижня межа ціни – база установлення цін на нові машини. Лімітна ціна та обґрунтування продажної ціни на нові машини. Література [18, с. 78-109; 20, с. 618-621; 19, с.69-79].	2

5,6	<p>Тема 5. Проблеми оцінки інноваційних проєктів Проблеми оцінки інноваційних проєктів Методи дисконтування оцінки інноваційних проєктів. Проблеми їх реалізації на практиці. Вимоги до оцінки інноваційних проєктів. Використання маржинального прибутку при оцінці ефективності інноваційних проєктів. Вплив створення нової продукції на економіку підприємства. Література [17, с. 50-60; 21, с.113-152].</p> <p>Тема 6. Проблеми оцінки ефективності впровадження нової техніки Критерії і показники оцінки ефективності нової техніки. Методи оцінки інвестиційних проєктів запропонованих у економічній літературі. Проблеми реальної оцінки інвестиційних проєктів. Спрощені методи оцінки ефективності впровадження нової техніки. Оцінки впливу впровадження нової техніки на економіку підприємства. Література [6, с.211-215; 20, с. 616-625].</p>	2
Разом за 1 семестр		8

5.3. Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання практичних занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій.

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин дфн (зфн)
<i>Змістовий модуль 1. Маржинальний прибуток і управління витратами та прибутком</i>		
1	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
2	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття. Отримання індивідуального завдання	6 (8)
3	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
4	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
5	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
6	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
7	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	8 (10)
8	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
9	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Тестовий контроль з тем 1-3.	6 (10)
10	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (8)
11	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	8 (10)
12	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (10)
13	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (10)
14	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	6 (10)
15	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до практичного заняття.	6 (10)
16	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	6 (10)

	Підготовка до захисту індивідуального завдання.	
17	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Тестовий контроль з тем 4-6.	6 (10)
18	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу Підготовка до іспиту.	6 (10)
Разом за	1 семестр	112 (164)

На самостійне опрацювання здобувачам денної форми навчання у *першому* семестрі пропонується написання реферату в обсязі 15–25 сторінок з ілюстраціями за індивідуальними темами і презентують його на 16-ому тижні семестру. Здобувачі самостійно або за орієнтованою тематикою обирають напрям індивідуального завдання. Методичні вказівки щодо написання реферату викладені в Інформаційній системі університету <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7282>.

5.4. Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи здобувачів (перший семестр)

1. Кількісні виміри економічних процесів та їх вирішення на основі концепції маржинального доходу.
2. Погляди зарубіжних та вітчизняних вчених на проблему калькулювання собівартості продукції.
3. Проблеми ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення.
4. Матриця БКГ і аналіз асортименту продукції з позицій маржинального підходу.
5. Система СVP і методи розрахунку беззбитковості.
6. Гнучке управління витратами, прибутком та цінами на основі маржинального підходу.
7. Цільове планування за умов багатомономенклатурного виробництва.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій. Вивчаючи дисципліну, здобувачі, крім лекційного матеріалу, повинні користуватись додатково спеціальною літературою, рекомендованою програмою курсу, законами України та урядовими інструктивними матеріалами.

Методика вивчення курсу передбачає читання лекцій (з використанням тренінгів, практикумів, презентацій), індивідуальну роботу здобувачів, консультації і мають за мету оволодіння аспірантами спеціальною термінологією стосовно сучасного маржинального підходу до економічних розрахунків організації.

У процесі навчання використовуються такі методи: пояснення, розповідь, лекція, бесіда, спостереження, інструктаж, навчальна дискусія, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні заняття, стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних знань, умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуальна робота з курсу передбачає поглиблене вивчення та осмислення складних проблем інноваційних підходів до управління витратами і прибутком, ціноутворення, оцінки ефективності нової продукції та впровадження нової техніки та написання реферату.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

– усне опитування, що дає можливість з'ясувати чи аспіранти достатньою мірою засвоїли теоретичний матеріал з тем курсу і чи їх рівень опанування теоретичних основ дозволить їм вирішувати практичні завдання;

– письмове опитування, яке дає можливість визначити рівень вивчення аспірантом теоретичного матеріалу з тем курсу, тобто глибину засвоєння знань, ступінь запам'ятовування матеріалу з тем курсу та вміння аналітично поєднувати теоретичні знання;

– письмова контрольна робота, що передбачає виконання задач та завдань з тем курсу, яка показує ретельність вивчення здобувачем конкретних тем, ступінь запам'ятовування матеріалу, вміння здобувачів поєднувати теоретичні знання курсу і виокремлювати потрібні їх елементи для розв'язання конкретних практичних завдань, вирішення економічних ситуацій;

- захист індивідуального завдання;

– тестовий контроль, який виконується в модульному середовищі і який дає можливість перевірити чіткість засвоєння ключових понять, визначень та характеристик по кожній з тем курсу, тобто рівень засвоєння теоретичного матеріалу.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом тестування з усього матеріалу дисципліни. Здобувач, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим. Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням.

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною *чотирибальною* шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування; знання теоретичного матеріалу з теми роботи; вільне володіння здобувачем спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення; своєчасний захист презентації з теми. Термін захисту презентації вважається своєчасним, якщо здобувач захистив його на наступному занятті відповідно до графіку захисту індивідуальних завдань. Пропущене заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін з реєстрацією у відповідному журналі кафедри, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі. Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисциплін за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Контрольні заходи		Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль (іспит)
<i>Перший семестр</i>				
Практичні заняття	Тестовий контроль		Індивідуальне завдання	Підсумковий контрольний захід
Т. 1-6	ТК 1-3	ТК 4-6	Реферат (ІЗ)	
ВК*: 0,3 Min 4	0,2		0,1	1
				0,4

Оцінювання здобувачів заочної форми навчання

При оцінці контрольної роботи виставляється по 1-му балу за кожне правильне виконання завдання. Контрольна робота складається з трьох частин:

- Маржинальний прибуток – основний елемент гнучкого управління витратами та прибутком.
- Ціноутворення на нову (інноваційну) продукцію виробничо-технічного призначення.
- Оцінка інноваційних проектів.

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Управління витратами, прибутком та інноваціями на основі концепції маржинального доходу» викладені у модульному середовищі <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7282>).

Структурування дисциплін за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна, індивідуальна робота		Контрольні заходи	Семестровий контроль (іспит)
Практичні заняття				Контрольна робота		Тестовий контроль	Підсумковий контрольний захід
1	2	3	4	Якість виконання	Оцінка за захист	Т. 1-6	
ВК: 0,2				0,1	0,1	0,2	1
							0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного здобувача складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач, складає 25. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється здобувачу:

Сума балів за тестове завдання	1–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді здобувач записує у талоні відповідей. Здобувач може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю. Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Кожне пропущене заняття, незалежно від виду контролю, який на ньому здійснювався, здобувач має відпрацювати.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за результатами роботи здобувача впродовж семестру. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт, передбачених робочою програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4	<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Іспит виставляється при отриманні здобувачем з дисципліни від 3,00 до 5, 00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ECTS - оцінка, що відповідає набраній кількості балів.

9. Питання для підсумкового контролю з дисципліни

- Предмет і задачі курсу.
- Недоліки традиційних методів розподілу постійних затрат
- Проблеми вибору деномінаторів для розподілу постійних витрат.
- Період часу, на який встановлюється ставка розподілу постійних витрат.
- Система «CVP». Обмеженість використання системи в умовах багато номенклатурного виробництва
- Маржинальний прибуток у використанні системи «CVP» в умовах багато номенклатурного виробництва.
- Необхідність гнучкого управління витратами та прибутком.
- З якою ціллю сучасні підприємства розраховують повну собівартість по видам продукції.
- Комплексна система управління затратами та прибутком основа гнучкого планування
- Труднощі використання економічної теорії в практиці ціноутворення.
- Затратний та ціннісний підхід до ціноутворення на нову продукцію.
- Модель АВР – варіант затратного підходу та недоліки цього варіанту.
- Економічна ефективність та облік корисного ефекту при розрахунку верхньої межі ціни.
- Антизатратний підхід до формування нижньої межі ціни.
- Лімітна ціна та обґрунтування продажної ціни на нові машини.
- Методи дисконтування оцінки інноваційних проектів. Проблеми їх реалізації на практиці.
- Вимоги до оцінки інноваційних проектів.
- Використання маржинального підходу при оцінці інноваційних проектів.
- Оцінка впливу нової продукції на економіку підприємства.
- Критерії та показники оцінки ефективності впровадження нової техніки.
- Методи оцінки інвестиційних проектів запропонованих у економічній літературі.
- Спрощенні методи оцінки ефективності впровадження нової техніки.
- Оцінка впливу впровадження нової техніки на економічному підприємстві.

10. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Управління витратам, прибутком та інноваціями на основі концепції маржинального доходу» повністю забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені наступні роботи:

1. Орлов О.О. Управління витратам, прибутком та інноваціями на основі концепції маржинального доходу» для здобувачів третього рівня (доктор філософії) спеціальності 075 «Маркетинг» (<https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7282>).
2. Завдання для контрольної роботи для здобувачів третього рівня (доктор філософії) денної форми навчання (<https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7282>).
3. Методичні вказівки і завдання для контрольної роботи для здобувачів третього рівня (доктор філософії) заочної форми навчання спеціальності 075 (<https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7282>).

11. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Орлов О., Рясных Е. Маржинальная прибыль в экономических расчетах на промышленных предприятиях – Київ «Освіта України», 2011. – 192 с.
2. Орлов О.О., Рясных Е.Г. Інновації у плануванні на основі концепції маржинального доходу. Монографія. «Новий Світ -2000»,-Львів, 2019.- 159 с.
3. Орлов О.А. Планирование деятельности промышленного предприятия. Учебник (2-е издание) – К.: Скарби, 2006. – 416 с.

Додаткова

4. Орлов О.А., Рясных Е.Г. Всегда ли цель оправдывает средства? Как распределить условно-постоянные издержки // Економіст. – №5. – 2001. – С. 45-49.
5. Фостер Р. Обновления производства: атакующие выигрывают. Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1987. – 272 с.
6. Орлов О.А. Экономическая эффективность инновационной продукции. Научные труды Донецкого национального технического университета. Серія: Економічна, вища 39-1, Донецьк. – 2011. - С. 211-215.
7. Орлов О., Рясных Е., Рудниченко Е. Нетрадиционный метод распределения накладных затрат // Економіст. – 2005. - №5. – С. 15-20.
8. Орлов О.А. Все традиционные методы распределения накладных затрат не только бесполезны, но и вредны // Економіст. – 2007. - №1. – С. 56-61.
9. О комплексной целенаправленной политике управления затратами и прибылью машиностроительных предприятий // Економічні науки. – №3. – 2007. – Вісник ХНУ, том 1. – С. 7-14.
10. Орлов О.А. Метод ABC. Мифы и реальность. Альтернатива // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – №4. –Т.1. – С. 7-17.
11. Апчерч А. Управленческий учет: принципы и практика: Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 982 с.
12. Джон Дейли. Эффективное ценообразование – основа конкурентного преимущества.: Пер. с англ. – М.: Изд-ий дом «Вильямса», 2004. – 304 с.
13. Долан Р.Дж., Саймон Г. Эффективное ценообразование. – М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 416 с.
14. Нэгл Т.Т., Холден Р.К. Стратегия и тактика ценообразования. – СПб.: Питер, 2001. – 544 с.
15. Орлов О.О., Рясных Е.Г., Рудниченко Е.М. Управління накладними витратами в системі формування фінансових результатів промислових підприємств: монографія. - Хмельницький: ХНУ, 2010. – 233с.
16. Орлов О.А., Рясных Е.Г., Гавловська Н.І. Планування прибутку в умовах ринкової економіки. – Хмельницький: ХНУ, 2009. – 155 с.
17. Орлов О.О. Рясных Е.Г., Савченко О.В. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення – К.: «Освіта України», 2011. - 141 с.
18. Орлов О., Рясных Е. Формування ціни та прибутку на енергозберігаючу продукцію виробничо-технічного призначення, «Фінанси України», 2011.- С. 69-79.
19. Орлов О., Рясных Е. Інновації в плануванні промислового виробництва на основі маржинального підходу. Економіка і підприємцтво. №11, 2013. – 616-625 с.
20. Маленков Ю.А. Новые методы инвестиционного менеджмента. Изд. дом «Бизнес-пресса», Санкт-Петербург, 2002. – 208 с.
21. Орлов О.А. Система «СVP». Мифы и реальность. Возможность выхода из тупика. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – №2. – 2014. – С. 7-13.

22. Орлов О.А., Рясных Е.Г. Некоторые проблемы оценки инновационных проектов // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – №3. – 2014. – С. 7-11.
23. Орлов О.А. Проблема оценки инновационных проектов в машиностроении // Актуальні проблеми економіки. - №1(163). - 2015. – С. 43-51.
24. Орлов О.А. Проблеми оцінювання ефективності впровадження нової техніки в машинобудуванні // Актуальні проблеми економіки. – №5 (167). – 2015. – С. 144-152.
25. Является ли себестоимость аналитическим инструментом для формирования и корректировки цен на выпускаемую продукцию. Економічні науки. - №5 – 2017 // Вісник Хмельницького національного університету, т.2. - С.116-120.
26. Орлов О., Рясных Є. Два напрями ціноутворення на нову продукцію. Економічні науки. – 2017. // Вісник Хмельницького національного університету. - т.2. - С. 34-37.
27. Орлов О., Рясных Є. Зміна парадигми управління витратами, прибутком і цінами на машинобудівних підприємствах. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2019, т.2. - С. 7-11.
28. Цільове планування цін, витрат і прибутку за умов багатопродуктового виробництва. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2017, т.2. - С.7-19.
29. Орлов О.О. Інновації у плануванні на основі концепції маржинального підходу. - Київ.- «Економіка України», 2018. - С. 23-34.
30. Орлов О.О., Рясных Є.Г. Роль показника «коефіцієнт маржинального прибутку» в економічних розрахунках // Вісник Хмельницького національного університету. - 2018. - С.7-19.

12. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Модульний курс для дистанційної форми навчання. Режим доступу : <http://dn.khnu.km.ua/dn/klist.aspx?bk=T>.
3. Електронна бібліотека університету. Режим доступу : http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.
4. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.

Управління витратами, прибутком та інноваціями на основі концепції маржинального підходу
Опис дисципліни (анотація)

Тип дисципліни	Обов'язкова
Рівень вищої освіти	Третій (доктор філософії)
Мова викладання	українська
Семестр	1
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	6
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна / заочна

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення навчальної дисципліни, має: *показати* передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій; *демонструвати* системність наукового світогляду і здатність інтерпретувати сучасні теорії та концепції маркетингу, в тому числі на межі предметних галузей, з метою отримання нових теоретичних і прикладних результатів; досконало *володіти* професійною термінологією маржинального підходу для застосування її у сфері маркетингу; *застосовувати* знання для розрахунку беззбитковості, ціноутворення на нову продукцію; *знати* методи і інструменти оцінки ефективності інноваційних проектів; *аналізувати і прогнозувати* прибутки і рентабельність за видами продукції на основі маржинального підходу; *розробляти* систему гнучкого управління витратами, прибутком і *формувати* ціни на антивитратній основі; *оцінювати* вплив інновацій на економічні показники роботи організації.

Зміст навчальної дисципліни. Проблеми розподілу постійних витрат у системі CVP. Комплексна система управління витратами та прибутком. Маржинальний прибуток і ціноутворення на нову продукцію. Оцінка ефективності нової продукції та впровадження нової техніки.

Пререквізити - вихідна.

Кореквізити - Стратегічний маркетинг-менеджмент, Асистентська педагогічна практика.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 34 год., практичні – 34 год., самостійна робота –112 год., разом – 180 год.

Форми (методи) навчання: лекції, практичні заняття (з використанням методів тренінгу, майстер-класів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: презентація практичних занять; презентація результатів виконання індивідуальних завдань; письмове опитування (тестування).

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Орлов О.А., Рясных Е.Г. Маржинальная прибыль в экономических расчетах на промышленных предприятиях / Київ: «Освіта України», 2011. – 191 с.

2. Орлов О.О., Рясних Є.Г., Савченко О.В. Ціноутворення на нову продукцію виробничо-технічного призначення. – Київ, «Освіта України», 2011. – 141 с.

3. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

4. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

5. Модульний курс для дистанційної форми навчання. Режим доступу : http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

Викладачі: доктор економічних наук, професор Орлов О.О.